

In opdracht van de VU-Amsterdam, en in het kader van een inleiding in de sociale wetenschappen kreeg ik op volgende opdracht:

Ontwerp een (fictief) experiment waarin je het effect van gebedsgenezing kan meten. Denk aan: afhankelijke en onafhankelijke variabelen, controlegroep, onderzoek omgeving, te verkrijgen data.

Hieronder beschrijf ik zowel mijn bezwaren als het ontwerp.

Hoewel ik het gevoel heb dat de vraagsteller alleen geïnteresseerd is in *gebedsgenezing* zoals die in praktijk van de empirische godsdienstigheid beleefd wordt, wil ik het onderzoek niet opzetten zonder een Bijbelse achtergrond te schetsen. Daarom eerst een zoektocht naar de grondbetekenis van de woorden *gebed* en *genezing*.

Gebed

Gebed is jezelf verootmoedigen voor de Heilige God waarin de mens zich 'rechtzet' tegenover God. Het Bijbels woord voor *bidden* הִתְפַּלֵּל (hitpaleel) komt van het werkwoord פָּלַל *rechtspreken*. Bidden in Bijbels licht is als een moment van rechtspraak. *Gebed* kan zo niet verworden tot een instrument om de eigen idealen te verwezenlijken, want dan is het geen *gebed* in Bijbelse zin. Anders zou bijvoorbeeld ook een dief kunnen bidden of hij vannacht niet betrappt zal worden.

Genezing

אָרַפּ dat we doorgaans met *genezing* vertalen betekent ook *herstellen*. De meervoudsvorm is מְרַפְּאִים wordt in Jes 14:9 en Ps 88:11 vertaald met *doden*. *Genezing* is een tijdelijke - of eeuwige opheffing van de vloek die over volmaakte schepping gekomen is (Gen 3:17). Ziekte is Bijbels gezien verbonden met de dood en niet met het leven. Wij maken een scheiding tussen dood aan de ene kant en leven + ziekte aan de andere kant. De Bijbel maakt een scheiding tussen leven aan de ene kant en ziekte + dood aan de andere kant.

Gebed + Genezing

Bij het zoeken naar Bijbelse combinaties *gebed* en *genezing* valt het mij op dat genezing vaak gecombineerd wordt met andere acties zoals *komen en genezen* worden (Hos 6:1). Genezen blijkt een actie van God, en niet een logisch gevolg van het gebed (Jes 53:5). Genezen is verbonden met het gaan in Gods wegen, met een totale omkeer. Dat is een genezing die verder gaat dan het tijdelijke.

Een Bijbelse vorm van gebedsgenezing vinden we bij Christus. Die bidt (Mark 14:36): '*Abba, Vader! alle dingen zijn U mogelijk; neem dezen drinkbeker¹ van Mij weg, doch niet wat Ik wil, maar wat Gij wilt.*' Het antwoordt op dit gebed vinden we in Hebr 5:7: '*Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Dengene, Die Hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreze.*' Hier zien we o.a. dat gebedsgenezing veel meer omhelst dan tijdelijke gezondmaking, het gaat om de vervulling van de Heilige Schrift; om de komst van het Koninkrijk Gods. Twee instrumenten, de menselijke wil en Gods wil, spelen als het ware een duet, en moeten op elkaar afgestemd worden

Een bekend vers in dit verband is Jacobus 5 vers 15: "*En het gebed des geloofs zal den zieke behouden, en de Heere zal hem oprichten, en zo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.*" Het Griekse woord σωσει, dat hier met '*zal behouden*' vertaald wordt, betekend 'aan zijn of haar gezond verstand herinneren'. Dat is nodig, zo blijkt uit het vervolg, om, als hij zonden gedaan heeft, hij zich die herinnert, zodat hij daarvan belijdenis kan doen, en die zonden hem voor het sterven vergeven worden. Hoewel 'behouden' en 'oprichten' kenmerken zijn van de

---

¹ Zie voor de betekenis van drinkbeker ook Jeremia 25

komende heilstijd, heeft dit bidden nog niet die uitwerking in volmaakte zin. Dit houdt verband met het feit, dat de beloofde heilstijd nog maar ten dele is aangebroken.²

Definities Gebedsgenezing

Samenvattend kunnen we zeggen: *Gebed* is een zichzelf rechtzetten tegenover God. *Genezen* is het opheffen van de vloek over de volmaakte schepping, en de combinatie van beide is de heilstijd die nog maar ten dele is aangebroken. Als we de Bijbelse betekenis loslaten verwordt religie tot een empirische godsdienstigheid, een instrument in handen van de mens die egocentrisch leeft. 'god' wordt een middel om zelf vrede te krijgen met het bestaan.³ Persoonlijk denk ik dat het eerlijker is om samen de zieke terug te gaan naar de Bijbelse betekenis van *Gebed* en *Genezing* en zo het contact te zoeken met onze Schepper.

Als ik naar de VU-opdracht kijk dan krijg ik het gevoel dat vraagsteller niet geïnteresseerd is in de Bijbelse notie van gebed en genezing, en geen belang heeft voor de relatie met het Heilige, maar slechts geïnteresseerd is in de hierboven verwoorde empirische godsdienstigheid.

Het ontwerp

Het opzetten van een onderzoek over het effect van gebedsgenezing. Gebedsgenezing in de afgebakende betekenis die het heeft binnen de empirische godsdienstigheid. Maar zelfs binnen die afbakening zijn er vragen over de grenzen, zoals:

- Is effect dat we zoeken totale genezing, of ook afgeleiden daarvan, zoals pijnverlichting, deelgenezing, psychologische verlichting van zware druk, aandacht?
- Als genezing doorzet, in hoeverre is het mede door combinatie van acties veroorzaakt, en niet alleen door het gebed?

Variabelen

- **Onafhankelijke variabele:**   **Gebed** 'God ik heb nu een vraag aan u: Ik wil wat ontvangen'.
- **Afhankelijke variabele:**   **Genezing** 'Laat de rest maar zitten, ik wil nu alleen gezond worden.'

Omgeving & controle groep

De omgeving van het onderzoek zou een afdeling in het Erasmus MC te Rotterdam kunnen zijn waar twee groepen dames tussen 20-40 jaar met niet-gemetastaseerd mammacarcinoom behandeld worden met dezelfde chemotherapie. De ene groep krijgt dagelijks een ziekenhuispredikant die gevraagd wordt elke dag met en voor de patiënt te bidden om genezing. De andere groep krijgt geen bezoek van de ziekenhuispredikant. Vervolgens gaan we na of, in verder gelijkblijvende omstandigheden, de behandelingen per groep verschillend aanslaan.

Te verkrijgen data

Objectieve data over het verloop van het ziekteproces is verkrijgbaar vanuit het patiëntendossier dat het ziekenhuis beheert, hoewel deze gegevens wellicht pas na toestemming van betrokkenen te raadplegen is.

---

² J.C. Bette e.a., *Studiebijbel Jacobus*, Veenendaal ²2000, pagina 441-443

³ Karl Barth, *De brief aan de Romeinen*, transl. Mark Wildschut, Amsterdam ²2008, pagina 18